## 145950 ـ حکم جشن گرفتن کریسمس توسط مسلمانان و تزیین خانه‌هایشان به این مناسبت

### سوال

خطاب به مسلمانان بریتانیا که در کریسمس یا بعد از آن برای خانواده‌ی مسلمان خود در خانه مهمانی می‌گیرند و ضیافت شام برگزار می‌کنند چه می‌گویید؟ به این صورت که اقدام به پختن بوقلمون و دیگر غذاهای معمول در کریسمس کرده و خانه‌های خود را با بادکنک و روبان تزئین می‌کنند و مراسم سانتای مخفی را برگزار می‌کنند، به این صورت که هر خویشاوند هدیه‌ای را برای یکی از حضار انتخاب می‌کند و هدیه را با خود به جشن می‌آورد تا آن را به شخص مورد نظر بدهد، بدون آنکه خود را معرفی کند. (سانتای سری رسمی است که جدیدا میان مسلمانانی که کریسمس را جشن می‌گیرند در حال انتشار است و با اعتقادات خرافی آنان در مورد سانتا کلوز همخوانی دارد) آیا این کارها در صورتی که فقط مسلمانان (نزدیکان خانواده) در آن حضور داشته باشند حلال است یا حرام؟

### پاسخ مفصل

الحمدلله.

در مورد تحریم جشنی که ذکر نمودید هیچ شکی وجود ندارد؛ زیرا چنین مراسمی شبیه ساختن خود به کافران است و مشخص است که مسمانان جز فطر و قربان و عید هفتگی که همان روز جمعه است، هیچ عید دیگری ندارند، و جشن گرفتن هر عید دیگری ممنوع است و از دو حالت خارج نیست: اگر قصد از آن نزدیکی به خداوند باشد مانند جشن تولد پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ بدعت است، و اگر از روی عادت باشد نه عبادت تشبه به کافران است؛ زیرا اختراع اعیاد و جشن‌های ساختگی عادت اهل کتاب است و ما دستور یافته‌ایم که با آنان مخالفت نماییم، چه رسد به اینکه خود این جشن یکی از اعیاد آنان باشد!

و تزیین خانه‌ها با بادکنک در این وقت نوعی مشارکت واضح با آنان در جشن گرفتن عیدشان است.

واجب است که مسلمان در این ایام هیچ جشن یا زینت یا غذای خاصی را انجام ندهد و آماده نکند وگرنه با کافران در عیدشان مشارکت نموده که در حرمت این مساله هیچ شکی نیست.

شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ می‌گوید: «همینطور شبیه ساختن خود به کافران از طریق برپا کردن جشن‌هایی به این مناسبت یا رد و بدل کردن هدیه یا پخش کردن شیرینی و غذا و یا تعطیل کار و مانند آن بر مسلمانان حرام است، زیرا پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ می‌فرماید: هرکه خود را به قومی شبیه کند از آنان است. شیخ الاسلام ابن تیمیه ـ رحمه الله ـ

در کتابش اقتضاء الصراط المستقیم مخالفة أصحاب الجحیم می‌گوید: شبیه ساختن خود با آنان در برخی از اعیادشان باعث می‌شود دلهایشان برای باطلی که بدان معتقد هستند شاد شود و چه بسا باعث شود به فکر غنیمت شمردن فرصت‌ها و ذلیل کردن ضعیفان بیفتند پایان سخن ابن تیمیه رحمه الله.

و هر کس یکی از این کارها را انجام دهد گناهکار است، و فرقی نمی‌کند این کار را از روی تعارف یا کسب محبت یا خجالت یا دیگر عوامل انجام دهد؛ زیرا این نوعی تعارف و کوتاهی در دین خداوند و از اسباب قوی شدن روحیه‌ی کافران و افتخار آنان به دینشان است» (فتاوی ابن عثیمین: ۳/ ۴۴).

شیخ الاسلام ابن تیمیه ـ رحمه الله ـ درباره‌ی این مساله پاسخ مفصلی داده‌اند. از ایشان درباره‌ی کاری که برخی مسلمانان انجام می‌دهند، مانند درست کردن غذا توسط نصرانیان در نوروز و انجام دیگر مواسم مانند خاج شویان، میلاد مسیح، پنجشنبه‌ی عدس (پنجشنبه‌ی فرمان) و شنبه‌ی مقدس و فروختن چیزی به نصرانیان که آنان را برای انجام عیدشان یاری می‌دهد پرسیده شد؛ آیا برای مسلمانان جایز است که چیزی از این کارها را انجام دهند یا خیر؟

ایشان پاسخ داد:

«الحمدلله. برای مسلمانان حلال نیست در چیزی که به اعیاد آنان مربوط است خود را به ایشان شبیه کنند؛ نه در غذا و در لباس و شستشو و روشن کردن آتش و نه تعطیل کردن عادات همیشگی مربوط به زندگی یا عبادت و دیگر موارد. همینطور ترتیب دادن غذای مهمانی و دادن هدیه و فروش چیزی که به این کار یاری رساند، و اجازه دادن به کودکان برای انجام بازی‌های مخصوص این اعیاد یا اظهار زینت. به طور کلی نباید در اعیادشان چیزی از شعائر آنها را انجام دهند بلکه عیدشان نزد مسلمانان مانند دیگر روزها باشد... اما ویژه ساختن آن چنانکه ذکر شد: در میان علما اختلافی در این باره نیست و بلکه گروهی از علما بر کفر کسانی هستند که این کارها را انجام می‌دهند زیرا باعث بزرگداشت شعائر کفر است و گروهی دیگر گفته‌اند: هر که نطیحه (حیوانی که بر اثر شاخ حیوان دیگری زخمی شده یا مرده) را در روز عید آنان سر ببرد مانند این است که خوکی را سر بریده است. و عبدالله بن عمرو بن العاص می‌گوید: هر که از سرزمین‌های عجم پیروی نماید و نوروز و مهرگان آنان را انجام دهد و خود را به ایشان شبیه سازد و تا هنگام مرگ بر این حال باشد در قیامت با آنان محشور می‌شود. در سنن ابی داود از ثابت بن ضحاک روایت است که مردی در دوران رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ نذر نمود شتری را در بوانه ذبح کند، پس نزد رسول خدا ـ صلی الله علیه وسلم ـ آمد و گفت: من نذر کرده‌ام شتری را در بوانه نحر کنم. پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمود: آیا در آنجا بتی از بت‌های جاهلیت بوده که به جای خداوند پرستیده می‌شده؟ گفت: نه. پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمودند: آیا عیدی از اعیادشان آنجا بوده است؟ گفت: نه. فرمود: به نذرت وفا کن زیرا نذری که در معصیت الله باشد یا در مالکیت انسان نباشد نباید وفا شود. اینجا پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ به آن مرد اجازه نداد که به نذرش وفا کند تا آنکه ایشان را آگاه نمود آنجا عیدگاه و محل تجمع کفار [برای برپایی جشن] نبوده، با وجود آنکه اصل در وفای [به نذر و عهد] بر وجوب است، و فرمود: نذری که در معصیت الله باشد وفا ندارد. وقتی ذبح و

قربانی در جایی که محل عید آنان است معصیت است، مشارکت با آنان در خود عید چه حکمی دارد؟ بلکه امیرالمومنین عمر بن الخطاب ـ رضی الله عنه ـ و صحابه و دیگر ائمه‌ی اسلام بر آنان شرط گذاشته بودند که اعیاد خود را در سرزمین‌های اسلامی آشکار نسازند بلکه در خانه‌هایشان به طور پنهانی انجام دهند، پس چگونه است اگر خود مسلمانان آن را آشکار سازند؟ تا جایی که عمر بن الخطاب ـ رضی الله عنه ـ می‌فرماید: سخن گفتن عجم را نیاموزید و در روز عید مشرکان وارد کلیساهایشان نشوید، زیرا خشم [خداوند] بر آنان نازل می‌شود. اگر وارد شدن به آنجا برای تماشا یا هدفی دیگر به سبب نزول خشم الهی مورد نهی قرار گرفته، پس چگونه است کار کسی که شعائر دینشان را انجام دهد، یعنی همان چیزی که موجب خشم الله علیه آنان است؟

از چند تن از سلف نقل شده که درباره‌ی این سخن الله متعال: وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ (و [بندگان رحمان] کسانی هستند که شاهد دروغ نمی‌شوند) گفته‌اند: یعنی در اعیاد کفار حاضر نمی‌شوند. اگر این درباره‌ی حضور در این اعیاد بدون انجام آن باشد، درباره‌ی انجام کارهایی که از ویژگی‌های آن است چه می‌توان گفت؟ حال آنکه در مسند و سنن از پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ روایت شده که فرمودند: هر که خود را به قومی شبیه سازد از آنان است و در لفظی دیگر: کسی که به غیر ما شبیه شود از ما نیست و این حدیثی جید است. و اگر این در مورد شبیه ساختن خود به آنان ـ هرچند در عادات ـ باشد، شبیه شدن به آنان در موارد مهم‌تر چگونه است؟» (الفتاوی الکبری: ۲/ ۴۸۷ و مجموع الفتاوی: ۲۵/ ۳۲۹).

والله اعلم.